

Steinkjer: Steinkjer kommune trosset sine egne innkjøpsregler, og skulle ifølge anbudsekspert ha lagt avtalen om servering i kulturkvartalet på anbud.

[Johan Prestvik og Johan Arnt Nesgård \(foto\)](#)

NY AVTALE: PARTENE SIGNERTE EN REVIDERT UTGAVE AV AVTALEN 2. OKTOBER.

Fakta

Serveringsaktør på Steinkjer kulturhus

Trønder-Avisa har i flere artikler skrevet om prosessen som førte til at Steinkjerfestivalen endte opp med en avtale om å bli serveringsaktør på Steinkjer kulturhus. Kulturhuset åpnet dørene 1. september.

Den avtalen sørget for at Svein Bjørge, bookingansvarlig på kulturhuset og hovedeier i Steinkjerfestivalen, genererer inntekter til sin egen kafé hver gang han booker artister og arrangementer til kulturhuset.

Tidligere varaordfører Øystein Bjørnes uttalte i siste formannskapsmøte før valget at avisas omtale var mobbing.

Petite Famille, som er navnet på serveringsstedet på kulturhuset, åpnet forrige fredag.

Steinkjerfestivalen driver restauranten Famille og kafeen Petite Famille gjennom sitt datterselskap Liten by store opplevelser, hvor også Rune og Kathrine Elnan og Carl Olav Severeide nå skal ha eierandeler.

Steinkjer kommune har hele tiden hevdet at avtalen om serveringssted på Steinkjer kulturhus ikke hadde krav om anbudskonkurranse. Dette har vært begrunnet i en juridisk vurdering som ble gjort allerede i 2019, da prosessen med å fylle Steinkjer kulturhus med innhold startet.

I sommer ble dette arbeidet avsluttet – og Famille ble presentert som samarbeidspartner. Forrige fredag åpnet Petite Famille på Steinkjer kulturhus.

Arbeidet med å finne serveringsaktør ble en sak for kommunens kontrollutvalg tidligere i høst, etter flere kritiske artikler i Trønder-Avisa. Men kontrollutvalget hadde ingen innvendinger til det administrasjonen presenterte.

Nå kan Trønder-Avisa avsløre at Steinkjer kommune trolig brøt reglene om offentlige anbud i jakten på en serveringsaktør i Steinkjer kulturhus.

Fikk en e-post

Kommunen hyret inn konsulentselskapet WSP til å bistå i arbeidet med å finne et serveringskonsept for kulturhuset.

Trønder-Avis fikk i høst innsyn i alle dokumentene som er knyttet til jakten på serveringssted. Kommunalsjef Leif Terje Nilsen laget på eget initiativ en tidslinje over prosessen med å finne en serveringsaktør på kulturhuset.

I tidslinjen fra Nilsen heter det at:

«20.01.2020 WSP sine jurister avklarer at dette er snakk om å finne en leietaker, og at det ikke er snakk om en offentlig anskaffelse som kommer inn under anbudsregelverket.»

Dette punktet stammer fra en e-post fra WSP-konsulent Jomar Ertsgaard til Leif Terje Nilsen 20. januar 2020, en drøy måned etter at WSP fikk oppdraget – og lenge før det forelå en beskrivelse av hva kommunen egentlig så etter hos en serveringsaktør i kulturhuset:

«Jeg har tatt en runde med våre jurister, de mener at dette er snakk om leietakeravtaler og ikke en offentlig anskaffelse. Så det holder at vi annonserer i aviser/tidsskrifter/nett», skrev Ertsgaard.

Nilsen svarte deretter at han var enig.

Etter dette har påstanden i denne e-posten blitt brukt som faktagrunnlag for at en avtale ikke trengte å legges ut på anbud.

11. juli ble samarbeidsavtalen mellom kommunen og Famille og eierselskapet Liten by store opplevelser undertegnet.

Trosset interne innkjøpsregler

I dokumentasjonen kommunen har lagt fram finnes det ingen andre juridiske vurderinger om hvorvidt dette arbeidet burde vært på anbud. Dermed er det ikke mulig å vite hvordan kommunen har tolket regelverket, og hva som lå til grunn for konklusjonen fra konsulentselskapet.

Steinkjer kommune har heller ikke hatt kontakt med Innherred anskaffelser, som er et interkommunalt selskap som bistår eierkommunene med hjelp til nettopp anskaffelser.

– Innherred Anskaffelser har ikke vært involvert. Vi bisto i forbindelse med kinoen, der ble det vurdert at kinoen måtte ut på en konsesjonskonkurranse, sier daglig leder Hilde Melhus i Innherred Anskaffelser.

– **Har dere blitt kontaktet i det hele tatt?**

– Nei, ikke i forbindelse med serveringen, svarer Melhus.

I innkjøpsreglementet som gjelder for Steinkjer kommune, legges det vekt på nødvendigheten av protokoller og sporbarhet:

«Oppdragsgiver må kunne dokumentere hva som har foregått i innkjøpsprosessen, og begrunnelse for valg av leverandør. Alle anskaffelser over kr 100.000,- gjennomføres i elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy, også begrensede tilbudskonkurranser. Her vil sporbarhet sikres, og protokoll genereres. Men det bør også lages tilsvarende dokumentasjon ved kjøp generelt. Kunngjøring og konkurransegrunnlag må utformes klart og utfyllende, og innkjøpsprosessen må være forutberegnende for leverandørene.»

Men i anskaffelsen av Famille som serveringsaktør foreligger det ikke en eneste protokoll eller dokumentasjon, til tross for at Famille gikk konkurs like før avtalen ble undertegnet med Steinkjerfestivalen, som kjøpte konkursboet.

– Det har ikke vært behov for referat fra disse møtene, skrev Leif Terje Nilsen i en e-post til Trønder-Avisa tidligere i høst.

Nilsen ønsker ikke lenger å uttale seg til Trønder-Avisa om saken.

Han har hatt ansvaret for å få på plass serveringsaktøren, og er også den som har signert avtalen med Liten by store opplevelser.

Innkjøpsreglementet advarer imidlertid om at saksbehandling og beslutninger ivaretas av en og samme person alene, ved anskaffelser med verdi større enn 100.000 kr.

Hva avtalen mellom Steinkjer kommune og Famille er verdt, er ikke blitt utredet.

Det skulle den ha blitt, ifølge advokat og anbudsekspert Marianne Dragsten. Hun mener kontrakten skulle vært lyst ut som et konsesjonsanbud. Men det kommer vi tilbake til.

Inviterte til konkurranse

Selve premissene for å finne serveringsaktør ble ikke avklart før utpå høsten 2020. Underveis i arbeidet ble det dessuten vurdert å ta med serveringsstedet på O2-huset inn i utlysningen, i håp om å kunne skape ytterligere synergier rundt serveringer i de kommunalt eide byggene.

Annonseringen etter serveringsaktør startet 18. november samme år – ti måneder etter at kommunen konkluderte med at det ikke var behov for sende konkurransen ut på anbud.

«De kandidater som melder sin interesse vil få anledning til å konkurrere om å få forhandle med Steinkjer kommune om driftskonsept, fysiske rammer for virksomheten, samt økonomiske betingelser.»

Som Trønder-Avisa allerede har skrevet om, endte dette arbeidet med at alle de tre aktørene som hadde meldt interesse for å drive servering på kulturhuset trakk seg i tur og orden.

Først Chef, deretter Famille – og Vårt hjem var eneste aktør som faktisk ble med på arbeidet om å kna sammen et konsept. Men også Vårt hjem trakk seg til slutt, på grunn av usikkerhet rundt de økonomiske rammene.

Steinkjer kommune forsøkte å få med en restaurantaktør fra Trondheim i konkurransen også, men begge parter konkluderte med at det ikke var grunnlag til å gå videre.

Kommunen sto i januar 2022 dermed uten aktuelle tilbydere. I april samme år sluttet også konsulent Jomar Ertsgaard i WSP, og kommunen valgte å lete etter serveringssted på egen hånd.

Fra nå av overtok kommunalsjef og assisterende kommunedirektør Leif Terje Nilsen arbeidet.

Ga eksklusive rettigheter

11. juli i år ble det klart at gjenoppståtte Famille, med nye eiere, ble den valgte aktøren til å drive serveringsstedet i Steinkjer kulturhus. Avtalen med Famille ble kjent dagen etter at konkursboet ble kjøpt av Steinkjerfestivalen.

Samarbeidsavtalen mellom Steinkjer kommune og Famille sikrer serveringsaktøren eksklusive rettigheter til å servere mat og drikke på kulturhuset, i tillegg til ordinær servering på det arealet Famille leier: «Famille skal benyttes til all servering av mat og drikke i forbindelse med arrangementer som finner sted i Steinkjer kulturhus. (...) Ved servering av større grupper har Famille anledning til å benytte deler av foaje-området i 1. etasje.».

Men avtalen omfatter også Steinkjer samfunnshus, hvor Famille ikke er leietaker.

«Steinkjer kommune ønsker kontakt med aktører med interesse for å drive kafe- og serveringsfunksjonene i det nye kulturhuset og Samfunnshuset. De som melder sin interesse vil få anledning til å forhandle med Steinkjer kommune om driftskonsept, fysiske rammer for virksomheten, samt økonomiske betingelser.»

Trønder-Avisa skrev en lengre artikkel om prosessen som førte til Famille-avtalen i høst, hvor Vårt hjem mente betingelsene for avtalen var endret underveis.

Etter publisering av den artikkelen føyde kommunen og Famille til en setning i sin avtale:

«Det gis imidlertid mulighet for andre aktører til å servere mat og drikke i dette segmentet etter nærmere avtale med Famille og Steinkjer kommune, og her oppfordres Famille til å være fleksible.»

Til tross for eksklusive rettigheter til mat- og drikkeservering i både kulturhusets og samfunnshusets arealer, betrakter kommunen avtalen som en ordinær leiekontrakt.

– Skal være konkurranse

Trønder-Avisa sendte i september over daværende samarbeidsavtale mellom kommunen og Famille til advokat Marianne Dragsten i Vaar Advokat, som er ekspert på offentlige anskaffelser. Hun har lenge vært medlem i Klageorgan for offentlige anskaffelser, og har skrevet flere bøker om temaet.

Dragsten konkluderte kjapt med at samarbeidsavtalen mellom kommunen og Famille ligner en konsesjonsavtale. Dette er en avtaleform som har et eget regelverk, og som skal ut på offentlige anbud.

– Det skal være konkurranse

om disse, men kunngjøringsgrensen er på 56 millioner kroner, påpeker hun i en e-post til Trønder-Avisa.

Verdiberegningen gjøres ved å gange antatt årlig omsetning med antall år av kontrakten.

I den opprinnelige avtalen mellom kommunen og Famille var det ingen sluttdato – noe som potensielt kunne gjort avtaleverdien meget stor. Hvis avtaleverdien likevel skulle blitt vurdert til å være mindre enn 56 millioner kroner, er det fortsatt krav om konkurranse.

– I så fall er det tilstrekkelig at kommunen har konkurranse mellom flere mulige drivere, helst da mellom minst tre aktuelle tilbydere. Så lenge reglene om konsesjonskontrakter er fulgt, er det ikke noe i veien for at en del av kontrakten er tildeling av eksklusive rettigheter til leveranse av mat. Kontraktsverdien av disse leveransene må imidlertid inn i beregningen av kontraktens verdi, forteller Dragsten.

Hun presiserer:

– Det må foreligge et konkurransegrunnlag som gjør at alle i markedet skjønner hva kontraktsomfanget er, og hvilke vilkår som i hovedsak ligger fast, når det skal inngis tilbud. Opplysninger om hva som er eksklusive rettigheter er blant annet noe som da skal opplyses om, da det kan ha stor betydning for interessen til å inngi tilbud.

Steinkjer kommune har imidlertid ikke gjort noen beregninger verdien på de eksklusive rettighetene – heller ikke av den anslåtte omsetningen.

Hadde ikke utløpsdato

Verdien av avtalen er som nevnt den antatte størrelsen på omsetningen til serveringsstedet. Så hva er egentlig serveringsavtalen på kulturhuset verdt?

Orion pizzagrill hadde til sammenligning en omsetning på 13 millioner kroner i 2022.

Famille Steinkjer omsatte på sin side for 9,5 millioner kroner i 2021, som var siste godkjente regnskapsår før konkursen. Da var landet fortsatt preget av koronapandemien, og restauranten var dessuten stengt i seks uker i forbindelse med oppussing. Og det var uten små og store ukentlige arrangement, slik det blir på kulturhuset og samfunnshuset.

Ettersom samarbeidsavtalen fra 11. juli ikke hadde oppført noen sluttdato, ville grensen på 56 millioner kroner blitt nådd på et tidspunkt, uansett omsetning.

20. september sendte Trønder-Avisa en e-post til kommunedirektør Bjørn Kalmar Aasland, med spørsmål om hvorvidt kommunen hadde gjort egne juridiske vurderinger i spørsmålet om serveringskontrakten burde vært ut på anbud.

I e-posten fra Trønder-Avisa blir det også påpekt at verdien av kontrakten – som følge av manglende utløpsdato for avtalen og inngåtte eksklusive rettigheter – overstiger kravene til å måtte legges ut på anbud.

Dette avviser Aasland:

– Inngåelse av samarbeidsavtalen er ingen offentlig anskaffelse, hvor kommunen får levert eller kjøper serveringstjenester. Reelt og innholdsmessig innebærer avtalen at vi krever et vederlag for servering i våre lokaler, utenom det areal selskapet har eksklusiv rett til å benytte i henhold til husleiekontrakten. Utleie av fast eiendom omfattes ikke av reglene for offentlige anskaffelser. Disse vurderingene ble gjort på et tidligere tidspunkt av eksterne jurister knyttet til konsulentselskapet WSP, som var avtalepartner i kulturhusprosjektet, og er nå på nytt vurdert av kommuneadvokaten vår – med samme konklusjon, skriver Aasland i sitt svar til Trønder-Avisa 6. oktober.

Han skriver imidlertid ingenting om at avtalen med Famille har vært til ny revisjon fire dager før.

Endret avtalen etter påpekning

Samarbeidsavtalen sier ingenting om utleie av selve lokaliteten til kafédriften, noe som er nedfelt i leieavtalen, men handler om servering som kommer i tillegg til den ordinære kafédriften – både i kulturhuset og samfunnshuset.

28. september vedtok formannskapet i Steinkjer at Famille får skjenkebevilling på kulturhuset, både i egne lokaler, foaje og i tre av salene. Dette vedtaket forsterket verdien av samarbeidsavtalen, og sørget for at ingen andre aktører kan søke skjenking under arrangementer i kulturhusets foaje og saler.

Trønder-Avisa gjentar derfor spørsmålet til kommunedirektør Aasland, i en e-post 7. oktober:

– Hva er kommunens vurdering av verdi på denne samarbeidsavtalen – som dessuten ikke har noen utløpsdato?

Det er da Bjørn Kalmar Aasland avslører at kommunen – i tiden mellom at Trønder-Avisa stilte spørsmål 20. september og han selv svarte 6. oktober – valgte å revidere avtalen med Famille på nytt.

– Samarbeidsavtalen ble redigert i høst og har en varighet på fem år, som følger leiekontraktens varighet, men det er åpning for evaluering av samarbeidsavtalen underveis. Det foreligger budsjettprognose på 50.000 kr i året i provisjoner, skriver Aasland i sitt svar 10. oktober.

Den nye avtalen mellom kommunen og Petite Famille ble revidert 2. oktober – 12 dager etter at Trønder-Avisa påpekte den manglende utløpsdatoen i avtalen.

Aasland unngikk imidlertid å svare på spørsmålet om kontraktsverdi. Trønder-Avisa etterspurte 31. oktober svar på dette spørsmålet, men har ikke fått svar.

Anbudsekspert Dragsten påpeker også at provisjonene som Aasland nevner, ikke har noe med kravene til anbud å gjøre, og viser til § 5–2 i konsesjonskontraktsforskriften:

«Oppdragsgiveren skal beregne konsesjonskontraktens verdi på grunnlag av leverandørens forventede samlede omsetning i konsesjonskontraktens varighet ekskl. mva. Verdien omfatter vederlaget for tjenestene og bygge- og

anleggsarbeidene, og for varer som skal leveres i forbindelse med utførelsen av konsesjonskontrakten.»

– Det er altså ikke provisjonene, men omsetningen på serveringsstedet som vil være avgjørende for verdiberegningen. Det er ikke i seg selv krav om at verdien fremgår av konkurransegrunnlaget, men i dette tilfellet vil jo det være et tall som er viktig å kjenne til for å kunne vurdere om det er grunnlag for drift, så dette er informasjon som burde ha fremkommet av et konkurransegrunnlag i dette tilfellet, mener anbudseksperter. ■

SAMARBEIDSAVTALE

Mellom Steinkjer kommune etat samfunn og kultur og
Petite Famille (selskapet Liten by store opplevelser AS)

- Petite Famille skal benyttes til all servering av mat og drikke i forbindelse med arrangementer som finner sted i Steinkjer kulturhus.
Små arrangementer i regi av frivilligheten kan unntas etter avtale. Slike tilfeller avtales løpende mellom driftsleder i Steinkjer kulturhus og Petite Famille.
- Petite Famille er selv ansvarlig for skjenkebevilling og ansvaret det medfører.
- Steinkjer kino har egen kiosk med salg av tilhørende varer til kinovirksomhet. Steinkjer kino kan søke skjenkebevilling for servering i egne saler ved kinoforestillinger.
- Ved servering av større grupper har Petite Famille anledning til å benytte deler av foaje området i 1. etasje. Bruk av foaje skal avklares med driftsleder i Steinkjer kulturhus.
Bord og stoler tilhørende Steinkjer kulturhus vil være tilgjengelig ved slike arrangementer.
- I forbindelse med kurs, møter og samlinger med eksterne aktører (næringsliv, offentlig virksomhet, organisasjoner) som bookes igjennom Steinkjer kulturhus, mottar Steinkjer kulturhus en provisjon på 10% av brutto omsetning av mat og drikke.
Dette gjelder ikke salg i forbindelse med åpne kulturarrangementer og ordinære forestillinger i Steinkjer kulturhus.
- Petite Famille er også naturlig samarbeidspartner i forbindelse med arrangementer, møter og selskaper i Steinkjer samfunnshus. Her er imidlertid frivilligheten og privat utleie sterkt representert, og skal ha anledning til å servere mat og drikke med andre løsninger enn bruk av Famille. Ved arrangementer som kurs møter og samlinger for næringsliv/offentlig virksomhet, så har Petite Famille rettigheten til å være leverandør. Det gis imidlertid mulighet for andre aktører til å servere mat og drikke i dette segmentet etter nærmere avtale med Petite Famille og Steinkjer kommune, og her oppfordres Petite Famille til å være fleksible. Her gjelder også de samme regler om 10 % provisjon av brutto omsetning mat/drikke ved kurs/møter/samlinger i samfunnshuset som bookes av Steinkjer samfunnshus og overlates til Petite Famille. Det beregnes ingen provisjon på åpne og ordinære forestillinger.
- Skjenkebevillingen på Steinkjer samfunnshus må være ambulerende.
- Petite Famille har anledning til å benytte dekketøy i både Steinkjer samfunnshus og Steinkjer kulturhus ved behov for dette.
- Samarbeidsavtalen følger leiekontraktens lengde og har en avtalt varighet på fem år fra inngåelse. Avtalen skal evalueres årlig med mulighet for forslag til justeringer fra begge parter. Denne avtalen avløser avtale signert 11.juli 2023.

Steinkjer 02.10.2023

Leif Terje Nilsen

Steinkjer kommune

Lars Einar Ingvaldsen

Liten by store opplevelser AS

SAMARBEIDSAVTALE

Mellom Steinkjer kommune etat samfunn og kultur og Famille (selskapet Liten by store opplevelser AS)

- Famille skal benyttes til all servering av mat og drikke i forbindelse med arrangementer som finner sted i Steinkjer kulturhus.
Små arrangementer i regi av frivilligheten kan unntas etter avtale. Slike tilfeller avtales løpende mellom driftsleder i Steinkjer kulturhus og Famille.
- Famille er selv ansvarlig for skjenkebevilling og ansvaret det medfører.
- Steinkjer kino har egen kiosk med salg av tilhørende varer til kinovirksomhet. Steinkjer kino kan søke skjenkebevilling for servering i egne saler ved kinoforestillinger.
- Ved servering av større grupper har Famille anledning til å benytte deler av foaje området i 1. etasje. Bruk av foaje skal avklares med driftsleder i Steinkjer kulturhus.
Bord og stoler tilhørende Steinkjer kulturhus vil være tilgjengelig ved slike arrangementer.
- I forbindelse med kurs, møter og samlinger med eksterne aktører (næringsliv, offentlig virksomhet, organisasjoner) som bookes igjennom Steinkjer kulturhus, mottar Steinkjer kulturhus en provisjon på 10% av brutto omsetning av mat og drikke.
Dette gjelder ikke salg i forbindelse med åpne kulturarrangementer og ordinære forestillinger i Steinkjer kulturhus.
- Famille er også naturlig samarbeidspartner i forbindelse med arrangementer, møter og selskaper i Steinkjer samfunnshus. Her er imidlertid frivilligheten sterkt representert, og skal ha anledning til å servere mat og drikke med andre løsninger enn bruk av Famille. Kurs møter og samlinger for næringsliv/offentlig virksomhet skal håndteres som i Steinkjer kulturhus, noe som gir Famille enerett på servering til slike aktører. Her gjelder også de samme regler om 10 % provisjon av brutto omsetning mat/drikke ved kurs/møter/samlinger i samfunnshuset som bookes av Steinkjer samfunnshus og overlates til Famille. Det beregnes ingen provisjon på åpne og ordinære forestillinger.
- Skjenkebevillingen på Steinkjer samfunnshus skal være ambulerende.
- Famille har anledning til å benytte dekketøy i både Steinkjer samfunnshus og Steinkjer kulturhus ved behov for dette.

Steinkjer 11.juli 2023

Leif Terje Nilsen

Steinkjer kommune

Kristel Knutsdatter

Liten by store opplevelser AS